

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 16 glđ., za pol leta 8 glđ., za četrt leta 4 glđ., za en mesec 1 glđ. 40 kr.

V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 glđ., za pol leta 6 glđ., za četrt leta 3 glđ., za en mesec 1 glđ. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 glđ. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnine in oznanila (insertate) prejema upravnništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 268.

V Ljubljani, v sredo 22. novembra 1893.

Letnik XXI.

Društvo za krščansko umetnost.

Gledé umetnosti se do zadnjega časa v Sloveniji ni dosti storilo. Žal, da se je celó mnogo zamemari in marsikaj umetniškega iz prejšnjih časov odstranilo in nadomestilo v umotvorih brez vsake umetniške cene.

Zato je bilo umestno in potrebno, da je I. slov. katol. shod osnoval posebno sekcijo za krščansko vedo in umetnost ter po strokovnjakih pečal se z vprašanjem, kako tudi Slovencem napredovati v krščanski umetnosti in kako ohraniti umetnostne izdelke iz starožitnosti.

V dosego tega namena je gledé krščanske umetnosti izrazil prvi slovenski katoliški shod naslednje želje:

1. Naročbe na nove kipe in slike, bodisi po cerkvah ali znamenjih ob cestah, dajale naj bi se zlasti domačim možem, a le takim, kateri so v resnici umetniki ter krščanskega mišljenja in življenja.

2. Stare cerkvene reči naj bi se ne prodajale, ampak oddajale naj bi se škofijskim muzejem, kateri se imajo ustanoviti.

3. Stare slike in kipi naj se ne odstranjujejo brez miselnosti; vpraša naj se prej strokovnjak o njihovi vrednosti in potem naj se, ako vredno, dajo prenoviti po umetniku, a ne po navadnem rokodelcu.

4. Okus za pravo krščansko umetnost budi naj se že v ljudski šoli in se goji v obče med priprostim narodom s tem, da naj se namesto malovrednih preživo barvanih podob in sentimentalnih alegorij delé podobice, posnete po krščanskih umotvorih.

5. Zabranjuje naj se po gostilnah in drugod razkazovati in prodajati gole, umazane podobe, foto-

grafije itd., ter razobešati nramnost in verski čut žaleče slike.

6. V prosepah krščanske umetnosti ustanovi naj se posebno društvo; njega namen bi bil pri zidanju in popravljanju cerkv, pri prenavljanju starih umotvorov, pri nakupovanju in naročevanju cerkvenih potrebščin s svetom in dejanjem pomagati ter sploh podpirati vse stroke krščanske umetnosti.

V našem listu so vzlasti po katoliškem shodu že večkrat prijatelji krščanske umetnosti izrekli željo in utemeljevali potrebo posebnega društva za krščansko umetnost. Zato danes z veseljem beljemo vest, da se tako društvo snuje v Ljubljani in da bodo po inicijativi preč. g. kanonika Jan. Flis-a imeli prijatelji krščanske umetnosti dne 30. t. m., ob 4. uri popoldne v prostorih katoliške družbe na Starem trgu prvi osnovalni zbor, na katerem se bodo dogovorili o sestavi pravil, ki se bodo potem izročili oblastvu v potrdilo.

Zeleti je, da se tega osnovalnega shoda udeležé osebo prijatelji krščanske umetnosti v obilnem številu, ali da vsaj, ako so zadržani ali preveč oddaljeni, pismeno sporočé svoje nasvete, o katerih želé, da bi se na-nje oziralo pri sestavljanju pravil. Dotična pisma naj se blagovolé pravočasno doposlata preč. gosp. kanoniku in stolnemu župniku Janezu Flis-u v Ljubljano.

Zasnovanemu novemu društvu želimo najlepših vspehov pri gojitvi krščanske umetnosti.

Iz sabora hrvatskega.

Iz Zagreba, 20. novembra.

Hrvatski sabor je začel svoje delovanje 16. novembra. Namesto pokojnega predsednika Mirka Hrvata odpre zborovanje podpredsednik Gjurgjević

ter v kratkem govoru omeni vse one poslance, katere je pobrala bela smrt za časa počitnic. V prvem redu nariše zasluge bivšega saborskega predsednika ter predlaga, da se v zapisniku izrazi žalost celega sabora zaradi njegove smrti, kar se seveda tudi zgodi. Za one saborske mandate, ki so izpraznjeni vsled smrti, razpisale se bodo precej nove volitve, tako poroča vsaj podpredsednik, bode pa li vlada tudi to storila, je seveda drugo vprašanje.

Ze v prvi seji se je oglašil opozicijski poslanec dr. Frank proti vladi gledé poročila o regalnem odškodovanju. To poročilo je mislila večina kar na znanje vzeti brez vsakega pretresanja. Opozicija se je temu ustavila ter po dr. Franku zahtevala, da se izroči odboru „ad hoc“ na pregled. Ker je bil tudi ban za to, da se poročilo pretrese, in sicer v proračunskem odboru, sprejel se je ta predlog od obeh strank. Tudi je vprašal dr. Frank bana, vrši li on dostaten vpliv pri končnem obračunavanju mej Hrvatsko in Ogersko, in misli li o tej zadevi kaj storiti, da se bodo ta obračunavanja brže reševala, nego do zdaj. V redu to ni, da se še le letos razpravlja o sklepnih računih za leto 1889. Ban na to odgovarja poslancu Franku, da on vrši svoj vpliv pri vseh računih, da se bode v bodoče v tem oziru hitreje uredovalo, kajti zdaj se že pregledujejo računi za leto 1892, a obračuni za leto 1893 bodo pokazali, kako dovoljen je finančni dogovor med Hrvatsko in Ogersko.

Ta poslednja izjava zanima zdaj vsakega domoljuba, da vidi, kakšno korist ima Hrvatska od zajedniškega finančnega gospodarstva z Ogersko. Vrlo je neverjetno, da bi se mogla iz sedanjih obračunov dokazati vsa prava korist za Hrvatsko, kajti dobro je znano, da se od nekih zajedniških dohodkov okoriščuje samo Ogerska, n. pr. od železnic. Zaradi tega so v prvi vrsti poklicani naši državni

LISTEK.

Grobovi Scipijonov.

(Les tombeaux des Scipions. — Napisal J. Méry.)

(Konec.)

„Bodemo-li že skoraj pri grobovih?“ vprašal sem mlado sibilu.

Ustavila se je, ter obrnila k nam. Naše lučice razsvetljevale so njene sive oči in z rudečico pokrita lica. Stegnila je roko proti nekaj temni votlini ter dejala kislega obraza:

„Ecco un sepolcro di Scipione!“

„Kateriga?“

„Scipijona!“

„Toda katerega izmed tridesetih?“

„Ne vem.“

Posvetili smo s svečicami v naznačen kraj. Toda tam ni bilo nikacega groba, nikacega Scipijona. Vodnica nam je nato razložila, da se nahaja sarkofag v Vatikanu; ona nam je pokazala samó kraj, kjer se je poprej nahajal.

Sla je dalje. Črez deset korakov obrnila se je zopet k nam, rekoč: „Ecco un sepolcro di Scipione“. Mi pa zopet nismo videli ničesar. In spet nam je ona hladnokrvno razložila, da se tudi sarkofag tega Scipijona nahaja sedaj v vatikanski galeriji.

Tako se je zgodilo tudi še pri naslednjih desetih ali dvanajstih grobovih. Res je, da smo nekolikokrat našli na zidu nekake hierogliffe in neumljive črke, kot n. pr. *cn*, *coss*, *sc* i. t. d., opazili smo za neko grobljo celo monogram *S. P. Q. R.* toda o kakem grobu ni bilo tudi tukaj ne sluha ne duha.

Le-ta podzemeljski hodnik je imel dva izhoda. In takó smo prišli venkaj, ne da bi se bilo treba vračati po isti poti nazaj. Lučice so že ugašale, ko smo zopet dospeli na prosto. Grda starka čakala nas je pri vratih. Stegnila je proti nam svoje koščene, zarjavele roké ter svoj zgovórni obraz, s kojim dan na dan ružijo Italijani neizkušene, zvedave potovalce. Neumno je bilo sicer drago plačati podzemeljski sprehod in neprijetno mistifikacijo. Toda treba se je bilo vendar-le udati. Podarili smo ji tri paole.

„To ni za grobe Scipijonov“, dejal sem starki, „to je le za sveče, ki ne veljajo niti tri bajoke.“ Pričakoval sem zahvale.

„Tri paole!“ zakričali ste h kratu mati in hči. Niti Vergilijeve furije niso bile strašnejše v svoji jezi. „Tri paole! Za tak beraški denar ne kažemo ni grobov Scipijonovih. To niti miloščina ni! — Me smo Rimljanke! — Grobove Scipijonov za tri paole! — Ali Vas ni sram, tujec?“

„Toda kje imate vendar grobove Vaših Scipijonov?“ dejal sem ji in smeh me je silil.

„Tukaj so“, zakričala je starka brez pomisleka

v svoji srditosti. „Takó je zapisano v bukvah in ves svet to vé, samó Vi ničvedci ne! Toda ne boste mi ušli, ne, prej mi boste plačali. Mi ne kažemo nikomur Scipijonovih grobov spod jeden tolar. Dajte mi ga!“

Le s silo smo se mogli preriti do svojega vozá, ki je stal na Apijevi cesti. Naš voznik, ki je zakrivil ves ta dogodek, nas je pustil poslušati celo četrto ure psovanje matere in njene hčere. Kakor Vergilijeve harpije naslonili sta se na zid in njuno psovanje in preklinjanje slišali smo še dolgo. Konji so se počasi pomikali dalje. Perfidni voznik skrbel je za to, da nam ni ušla niti najmanjša besedica tega psovanja in zmerjanja v klasičnem italijanskem jeziku, koje je prihajalo sem od grobov velikih Scipijonov.

Ko smo se vračali iz cirkusa Antoninovega morali smo se zopet peljati memo grobovja Scipijonov. Baburi bili sta še vedno na svojem mestu ter nas že od daleč opazili v odprti kočiji. Veleli smo izvoščeku, naj vozi brzo mimo njiju. A on se nam je samo škodoželjno smehljaj, češ, da ne ume naše italijansčine. Pripravljeni smo že bili, da se bode vsula kopica kamenja na nas baš na onem mestu, kjer je bilo kamenanih toliko mučnikov. Zato smo bili uprav veseli, ko sta nas baburi vsprejeli samo s psovskami, klepetajoč nekaj o paolih, tujcih, sleparjih, Scipijonih in grobovih, kar ni nikogar iz-mej nas ranilo ali mu sploh kako drugače škodovalo.

poslanci na ogerskem zboru, da izposlušajo pri ogerski vladi izvršenje vseh dohodkov po dotičnem ključu tudi za Hrvatsko. Še le potem se bo moglo govoriti o pravičnem razdeljenju dohodkov, v kolikor se more to sploh po sedanjí nagodbi zahtevati.

V drugi seji dne 18. novembra je bila na dnevnem redu volitev saborskega predsednika ter saborskih beležnikov. Opozicija se je pred volitvijo izjavila, da ne bode sodelovala, ker ni hotela vladna stranka sprejeti nobenega opozicijskega med saborske urednike, kakor to zahteva medsebojno spoštovanje, in kar se po navadi godi v vseh parlamentih. Po tej izjavi se odstrani opozicija iz zbornice. Med tem je bil izbran za predsednika dosedanji podpredsednik Vaso Gjurgjević z 59 glasovi.

Novoizvoljeni predsednik se zahvali za izvolitev in poverenje od strani svojih sodrugov, ter obeta, da se bode strogo držal saborskega poslovnika in da bode nasproti vsakemu le pravično ravnal. Nič drugega se tudi ne zahteva od pravičnega predsednika, in če se bode svoje obljube držal, potem se ne bode treba opoziciji tožiti nanj, kakor se je z vso pravico tožila na pokojnega Hrvata.

Prihodnja saborska seja bode sklicana, ko bodo odbori pretresli predložene zakonske osnove.

Tudi klub narodne stranke je dobil novega predsednika v osebi barona Kuševića mesto pokojnega Vukotinovića. Govorilo se je, da hoče imeti jeden del narodne stranke od vlade popolno neodvisnega klubskega predsednika. Ta želja se pa ni izpolnila, kajti večina jo sprejela onega predsednika, katerega je želel sam ban. In tako je ostal klub v oni odvisnosti od vlade, kakor je bil do zdaj. Zanimivo je tudi to za naše odnose, da sta oba predsednika vzeta iz srbskega kluba in da je bil kandidiran saborski predsednik po nekem katoliškem kanoniku zastopniku. Pa naj zdaj trdijo pravoslavni, da so Hrvati netolerantni! Kaj takega ne bi se moglo nikdar zgoditi, ko bi imeli oni večino v zboru, da bi jim namreč katoliki predsedali. Sicer pa nas spominja ta dogodjaj onih lepih časov, ko se naš narod še ni delil na Hrvate in Srbe, nego ko so vsi složno delali na korist Hrvatske pod jednim imenom hrvatskim. Naj bi se kmalu zopet povrnil ti časi sloge in edinosti v hrvatskem narodu!

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. novembra.

Klubi treh velicih strank imajo danes posvetovanje. Levičarji se bodo posvetovali o preostroju klubovega načelnštva. Dosedaj so v načelnstvu bili trije člani, odslej jih bode pa devet. Tako pomnožitev klubovega načelnštva pač ni potrebna le zaradi izstopa Plenerjevega iz njega, ko on vendar ni delal za sedem drugih. Za to so že drugi vzroki. V levičarskem klubu tudi ni vse tako lepo jedino, kakor bi kdo mislil. Cela vrsta je raznih frakcij. V opoziciji so te frakcije pač bile precej složne, ali

Pred tem dogodkom imel sem čudovito spoštovanje do Scipjonov; od takrat pa se jih le z nevoljo spominjam. Če berem o bitki pri Zami ali o razdejanju Kartagine ali o vzdržnosti Afrikanovi, spomnim se vselej na one tri svečice, na obe sibili, na tri paole in na prazne grobove in čudim se, kako da ni Hanibal potolkel Scipijona pri Zami, temveč baš obratno. In srdim se na ves rimski narod, da ni kamenjal onega zločestnika iz rodovine Scipijonov, kateri je povabil senatorje — mesto da bi vredil državne finance — na sprehod na Kapitoli v zahvalo nesmrtnim bogovom, ki vendar niso imeli prav ničesar opraviti s suhoparnimi številkami državnega proračuna. Tako prične človek sovražiti najbolj čislane, najbolj zaslužne možé. In vselej me je jezilo, kedar sem se spomnil, da se je kakor meni godilo poslej tudi drugim potovalcem, koje je vozil kak izvozsček iz Monte Citorio pred poslopjem Curia innocentiana po Apijevi cesti. Kajti vse te plačujeti baburi, stanujoči pri grobeh Scipijonovih.

Kakor zaznamujejo mornarji vsako pečino, koja na novo najdejo, s pičico na zemljevidu, tako tudi jaz svarim vsacega bodočega turista, naj se varuje zakotja sibil na Apijevi cesti. Kajti človek se ondi več nego jedenkrat opehari. Tako kakor v katakombah, poruši se tudi tukaj kaj lahko strop. In v resnici neumno bi bilo, če bi človeka, iščočega grobove — kojih niti ni ne — zasula opeka ali pa razpokani obok nekdanjega rimskega mavzoleja.

Josip Jaklič.

težje bo to sedaj, ko bode levica prva vladna stranka. Zaradi tega se pa bodo poklicali vodje vseh teh frakcij v načelnštvo. Tako se bodo vse važnejše stvari rešile že v načelnštvu, kjer se bode ložje doseglo kako sporazumljenje, kakor se v klubu samem. Če se vodje sporazumijo, bodo drugi že pritrčili. — V Hohenwartovem klubu bode posvetovanje pač precej burno.

Protikooalacija. Pripravlja se proti novi vladi protikooalacija. V tej bodo Mladočehi in Staročehi, protisemiti, demokratje, najbrž nekaj južnih Slovanov. Rusinski poslanec Romančuk se je izrekel, da Rusini ne bodo ravno v vsem nasprotovali, ali zagovarjali bodo občno volilno pravico in sploh enakopravnost. Odločno se bodo pa upirali, ko bi se hotela kako razširiti deželna avtonomija ali pa za Galicijo narediti kaka izjema glede volilne reforme. — Od protikooalacije pa ni pričakovati posebnih uspehov. V njej bodo prerazlični elementi. V najvažnejših vprašanjih se ne bodo mogli zjediniti. Čehi so za deželno avtonomijo, Rusini proti njej. Tudi v opoziciji je treba nekaj skupnih načel. Mladočehi bodo hoteli biti vodje, ali druge stranke ne bodo mogle dolgo hoditi za njimi, ker so Mladočehi premalo resni politiki in se tudi ne bodo ozirali na interese drugih.

Volitev župana v Pragi kaže, kako Staročehi v Pragi zgubljajo svoj vpliv. Mnogi, ki so voljeni v mestni zbor kot Staročehi, se ne upajo več pokazati svojega političnega prepričanja. Staročehi naprosili so prejšnjega župana, da zopet kandiduje. Dr. Šolc se je dal pregovoriti. Ko je pa prišlo do izvolitve, pa dr. Šolc ni dobil potrebne absolutne večine, ker so nekateri Staročehi oddali bele listke. Morala je zatorej biti nova volitev. Dr. Šolc je v tem odložil svoj mandat kot mestni odbornik in zatorej pri volitvi ni več prišel v poštev Staročehi so se pa sporazumeli z Mladočehi, da volijo za župana sedanjega podžupana. Mladočeški listi so jako veseli, da dr. Šolc ni več župan, in to proglašajo za velik uspeh mladočeške politike. S takim neodločnim postopanjem bodo Staročehi naposled zgubili ves vpliv. Da so imeli Staročehi nekoliko več odločnosti in bi ne bili rok križem držali, bi Mladočehi sedaj ne odločevali na Češkem.

Grške finance so popolnoma zavožene in tudi nova vlada ne ve, kako bi se pomagala. Odstopivše ministerstvo je narod bil z veseljem pozdravil, ker se je nadejal, da mu pomaga iz finančnih zadreg. Trikupis in Deljanis sta bila popolnoma ob veljavo, ker sta državo zamotala v silne dolgove ali nista vedela, kako bi jej pomagala iz njih. Sedaj je Rhalis, ravno tako ob veljavo, ko je pokazal svojo nezmožnost, Trikupis je zopet na krmilu in Deljanis pa zopet popularen. Trikupis pa tudi sedaj ne bode zboljšal financ, kakor jih ni mogel, ko je bil prejšnji pot na krmilu. Govori se, da hoče upnikom ponuditi poravnavo s petdesetimi odstotki. To je pač podobno finančnemu polomu. Seveda nekoliko bi se lahko pomagala vlada, ko bi naložila večje davke bogatinom, ali tega se ne upa, ker v zbornici odločujejo kapitalisti. Take so razmere v državi, ki se zmatra za poklicano kedaj gospodovati po vsem Balkanu.

Delavci in delodajalci. V angleški spodnji zbornici vršila se je te dni važna debata o zavezavnostih delodajalcev do delavcev. Posebno huda debata je bila v tem, da se ne smejo skleniti nobene pogodbe, v katerih bi se delavci že naprej odrekli vsake pravice do odškodnine od strani delodajalcev. Proti tej določbi so pa ugovarjali službujoči pri železnicah, menda najeti od železniških uprav. Zatorej se je že bilo bati, da vlada ne zmaga s svojo predlogo, ker je celó več liberalnih poslancev imelo pomisleke proti taki določbi. Konservativci, kot zastopniki kapitalizma, so pa seveda z vso odločnostjo ugovarjali taki določbi. Pri glasovanju je 20 liberalcev glasovalo proti vladi, štirje konservativci pa za vlado. Vlado so pa rešili Irči, ki so se zbrali v polnem številu v zbornici in glasovali vsi za vladno predlogo. Tako je bil vsprejet najvažnejši član vladne predloge.

Angleško brodovje bajé ne zadostuje več, da bi vzdrževalo politični ugled Angleške, odkar sta se približali Francija in Rusija in ima poslednja svoje brodovje v Sredozemskem morju. Anglija ima zares še več oklopnih, nego Francoska in Rusija vkupe, ali politični položaj zánjo ni baš ugoden. Posebno se Angleži bojé, da Rusi sedaj, ko imajo svoje brodovje v Sredozemskem morju, si izsilijo svobodni prehod skozi Dardanele in pridobé odlo-

čilno besedo v Carigradu. Rusija bi potem svoje brodovje lahko pomnožila v Sredozemskem morju, kakor bi hotela, kar sedaj ne more, ker imajo Angleži Gibraltar v rokah. Zaradi tega pa sedaj angleški listi dan na dan zahtevajo, da se zdšno pomnoži angleško brodovje. Nekateri priporočajo kar sto milijonov untov šterlingov za pomnoženje brodovja, da si Anglija ohrani svojo veljavo na morju in svoj politični vpliv. Pričakovati je, da ne bode dolgo, ko se bode moral pečati parlament s to stvarjo, če tudi Gladstone sam ni nasprotnik Rusije.

Razgled po slovanskem svetu.

Češki glas o hrvatskih katoličanih.

Na svetu je že tako, da raste ljulika med pse-nico, da visi med zdravim sadjem tudi gnjilo; pa prišlo je tudi do tega, hvala naprednemu duhu 19. stoletja, da se mesto vina prodajajo kemikalije, mesto kruha kamenje. Tako se vrši v animalnem, tako pa tudi v kulturnem in političnem življenju. Poglejmo v to življenje.

Značajnost, ki bi morala biti podstava političnemu delovanju, se gazi ravnodušno, pada na kolena pred oportunizmom. Tako je malo da ne povsodi in tudi na Hrvatskem. Zato ni čudno, da se dobé v bratski nam deželi ljudje ki želé uvesti — civilni zakon, da tako dosežejo svoj ideal — mažarsko politiko. Kakor da bi ne vedeli, da hrvatski narod ceni svojo vero nad vse, kar je pokazal vselej in povsodi. Kako je na kulturnem polju? Hrvatsko vseučilišče je zasnovano na liberalni podlagi. Literatura je poplavljená s pesimističnim pesništvo, kar je žalosten in poguben pojav; proza cvete slabo in še to mrgoli naturalizma in drugih zapadnih pošastij.

Tako in jednako tožijo hrvatski katoliški listi. Znamenito pa je, kako mislijo katoliški Čehi o Hrvatih. V članku „Quodlibet“ opisuje Fr. Štingl, poznati prijatelj hrvatske literature, v mesečniku „Vlast“ hrvatske in slovenske razmere. Ko je izrazil zasluženó pohvalo gorečemu potegovanju Slovencev za katoliško stvar, preide na Hrvate in pravi, da se tudi ti ogrevajo ob plamenu katoličanstva v Slovencih. Potem nadaljuje:

„Da je tako, je priča lanski prvi slovenski in katoliški shod. Na shodu je bilo precejšnjo število Hrvatov, ki so obžalovali, da pri njih še spava katoliška zavest in podali roko Slovincem, obetajoč, da zanesó i na Hrvatsko iskro, katero so jim bili užgali v srce slovenski katoličani. Izrazila se je tudi želja, da bi se Slovenci in Hrvatje skoro sešli na prvem hrvatskem katoliškem shodu. Dal Bog! Skrajén čas bi bil, da se toli važén in močan narod povrne k onim krščanskim idejalom, za katere je že toliko prestal. Hrvatski narod je — narod krščanskih mučnikov; inteligencija tega naroda pa se sedaj klanja nevereskemu racijonalizmu in materijalizmu! To bi si morali Hrvatje dobro zapomniti. Hrvatska je poplavljená z liberalnimi časniki. Za dokaz odlomek iz jednega hrvatskih dopisov: „Da je pri nas kritikov, je znano; ali žalibog nimamo odločnih in odličnih mož, ki bi se upali vsakemu resnico povedati. Resnica pa je, da se o nobenem političnem našem listu ne more reči, da temelji na katoliški resnici, ampak da se o večini lahko reče: ta list je povsem liberalen.“

Ali nimajo Hrvatje katoliških listov? Na žalost — njih število je pičlo, ki se odlikujejo s plemenitimimi mislimi in nazori. Ves ta trud za probuditev katoliške zavesti ostaja brezuspešen. Pa zakaj? Zeló točno odgovarja jeden slovenski list: Hrvatski časopisi katoliške barve prinašajo svojim bralcem lepe, temeljite razprave o važnih vprašanjih. Pišejo popolnoma po katoliškem prepričanju in oduševljenju. Toda zeló malo ali skoro nič se ne bavijo s sedanjimi stvarmi in razmerami, v katerih živi hrvatski narod. Oni preveč na splošno in abstraktno razlagajo in branijo krščanska načela; zato obvisi vse v zraku; bralcem se to prikupi, če tudi jim ne poda stvarnega vžitka. Kristus nam ni zato povedal večnih resnic, da bi ostale v teoriji, v zraku, nego da bi jih uvedli v življenje. Krščansko podlago treba vporabiti v stvarnih razmerah, da proti njim vredi in obnovi ljudsko življenje. Zato je potrebno, da se uvažá stanje, v katerem Hrvatje

živé; a preje, kakor se pokaže, kako bi moral hrvatski narod živeti po krščanskih idejilih, se mu mora dopovedati, za koliko se je odtujil onim idejilom. Narodni odgovoritelji morajo seči v današnja okoliščina, presoditi spise in knjige, ki vplivajo na duševni razvitek naroda. Tak začetek je težak, ker je treba brezstransko odkrivati rane, rezati, sekati, žgati; to pa je neobhodno potrebno.

Čitate pisma sv. Pavla, tudi on je razlagal isto tako nauke in osnove nebeškega učitelja, kakor vsi katoliški listi; ali, izvzemši lista do Rimljanov, opazamo v vseh njegovih listih, kako globoko je posegel v stvarne razmere onih cerkvā in vernikov, katerim je pisal; kako nepristransko seka na levo in desno, kako svari, opominja in sramoti svoje protivnike, protivke Kristusove vere!

Takega Pavla, oboroženega z dvobrušenim mečem nepristranske, katoliške kritike pa je treba našim bratom na Hrvatskem. Kritkovati se mora, kar se sedaj godi, kar se sedaj piše, pa ne, kar se je pisalo v 13 ali 14. stoletju; potem pa to, kar se piše in dogaja doma, pa ne drugod. Kaj koristi, ocenjevati francoske, nemške in laške framesone, kaj pomaga, ruvati se z Volterjem, Ruso-om, ki se ne morejo več braniti, obsojati zapadni svetobol, ko se pa oni, katerih se to tiče, nočejo braniti — ali mar ni dobi takega materialističnega gradiva nakopičenega v domačih hrvatskih listih? V listih, katere čita slastno hrvatska mladina? Vile, navadne hrvatske vile morajo zgrabiti Hrvatje pa brezozirno očistiti domačo hišo! Kdo bi se bal vika in krika? Brez boja ni miru, katerega nam je Kristus prinesel na svet.

Katolikom treba dandanes brezozirnosti, odločnosti; ne smemo gledati na to ali ono stran, kaj bode rekla ta ali ona, če ga kritika neusmiljeno zadene; od Slovencev naj se Hrvatje učé: oblika slovenskih katoliških kritikov je odločna, brezozirna, ne omaguje, ampak napreduje višestvo katoliških idej. Po tej odločni kritiki je boj za katoliško idejo v Slovenceh slaven, a pri Hrvatih? Dandanes ne smemo nasprotnikov vere katoliške milovati, ničesar jim dovoliti; — bode li hrvatska inteligencija še nadalje z brezdelnostjo čas trčila, si bo brzo skopala grob indiferentizma in breznačajnega oportunizma!

Preje se je Hrvatska zvala „antemurale christianitatis“, pa bati se je, da ne bi zgodovina tega nekdanjega častnega naslova ne premenila v „antimurali christianitatis“.

Kaj naj dodamo temu važnemu češkemu glasu, ki smo ga posneli po „Katol. Dalmaciji“. Dalmatinski list je vnet zanj. Zgodovina nam priča, da je sedanjemu propadu v političnem in literarnem delovanju kriv liberalizem. Umstvenim zmotam pa so kmalu za petami zmote, ki se tičejo gospodarskega vprašanja. Meč v roke, da si zopet priborimo „križ častni in slobodu zlatno“, katero nam je ugrabil — liberalizem!

Socijalne stvari.

Utopije in njih socijalni pomen.

Piše V. M.

I.

Odkar je izdal 1517. l. nesrečni Tomaž Morus glasovito svojo knjigo „Utopia“, v kateri skuša, opirajoč se na Platonove nauke, rešiti socijalni problem, množi se od stoletja do stoletja število enacij knjig. Takrat je humanizem s svojim individualizmom širil svoj zgornji sloj sebičnost, katero nalogo je prevzel pozneje njegov sin — liberalizem. Ze v Morovi „Utopiji“ svetuje izkušeni Rafael, — kakor bi živel danes in ne baš v začetku „probujavanja duhov iz srednjeveškega spanja“, — kot jedino sredstvo proti rastoči bedi: „Brzdajte požehljivi egoizem bogatinov, vzemite jim pravico nakopičevanja in monopola“.

Posnemal je Mora James Harrington s svojo utopijo (kakor so se odslej imenovali jednaki p. o. izvodi) „Oceana“, in pa Bakon Verulamski, ki je pisal utopijo „Nova Atlantis“.

Stoletstva vseh narodov imajo svoje utopije, v katerih dajejo pisatelji dobre svete proti socijalni bedi naše kulture, na koje razvalinah bode rod sgradil si novo.

Bolj, ko se približuje socijalno vprašanje krizi, več se rodi utopij. Najbolj je zaslovel v najnovejšem

času Američana Bellanija „Pogled iz leta 2000.“ S to utopijo pomagal je praktični pisatelj najpreje samemu sebi, kajti prisluzil si je ž njo lepo število dolarjev, kar je seveda mnogim tudi — utopija.

Večina taceh spisov ima le bolj akademično vrednost.

Nekateri pisatelji pa skušajo samo svoje teoreme tudi izvesti dejanski.

Za nas najbolj važen je v tem oziru poskus dr. Theodora Hertzke, ker njegove nauke širijo učenci njegovi ne samo po Poljskem in Češkem, ampak tudi že mej Srbi.

II.

1889. l. izšla je v Lipskem utopija: „Prosta dežela, socijalna podoba prihodnosti“. Spisal jo je dr. Theodor Hertzke. Kmalu potem pa se je ustanovilo društvo, ki ima nalog, oživitviti ideje dra. Hertzke.

Ta misli ustanoviti v Afriki, tik pod ravnikom, ob vznožji gorovja Kenija svojo državo, ki ne pozna lastnine. V svrbo obdelavanja zemlje, in vsake produkcije sploh imajo se ustanoviti zadrugi, ki naj dele dohodke med člene. Vsakdo lahko po prosti volji pristopi zadrugi, a ravno tako tudi lahko izstopi. Potrebni kapital za produkcijo posodi naj družba, koje namen je ustanoviti to „prosto deželo“, brezobrestno zadrugam, katere ga pa morajo seveda vrniti v primernem času. Kako stališče bi imela ta družba ustanovnikov, in ali bi ne vladala baš ona, v tem tiči „konjsko kopito“. Od čistega dohodka odrajtovati bi se moral davek, da se redijo starci, bolniki, žene in otroci. Seveda bi ta država bila brezverska in mejnarodna, saj je vender dr. Hertzke žid.

Poglejmo samo malo, kako stališče zavzema dr. Hertzke nasproti krščanstvu. Nauk Krissov mu ni nič družega, nego „najčisteje, najblažje, čeprav, kar se sredstev in smotra tiče, še ne povsem jasno se zavedajoče oznanjevanje socijalne prostosti!“ Škoda, da se je Hertzke rodil tako pozno. Kake velevažne posledice bi moralo imeti, da je modri Hertzke živel za Kristovega časa, in čital Kristov „privatissimum“ o sredstvih in smotru krščanstva.

Toda na vrhunec novodobne omike spleza učeni Hertzke z izjavo:

„Iz Krista napraviti ustanovnika vere... bilo je mojstersko delo one umetnosti, ki je človeštvo potiskala v sužnost. Krist se z vero nikdar ni pečal, ni jedna vrstica evangelja nam ne priča tega... Vlekli so ga v smrt, ker je skušal upeljati socijalne, ne pa verske novotarije“. Tu se malo oddahni, dragi bralec, in občuduj spoštljivo globoko učenost dra. Hertzke. Celo evangelje bral je ta učeni žid, — pravi sam. Toda ljudje, ki so res kedaj čitali evangelije, trdijo, da je v sv. pismu neke vprašanje: „Ali si ti Kristus, sin Božji?“ in da so tako vprašali Krista uprav pred smrtno obsodbo, ter da se je Krist na to priznal izrečno sinom Božjim. To je izključno socijalno? — Sapienti sat.

III.

Tomaž Morus sicer pravi v svoji „Utopiji“: „Sele, Celene, ljudožderce in enaka čuda nahajamo povsodi, nekoliko redkeja pa je pametno in smotru primerno organizovana družba“. Toda Hertzki se ni posrečilo odpraviti ta nedostatek.

Kakor vidimo, idealov ne smemo iskati v Hertzkovi državi, ako polnega trebuha ne smatramo idealom.

Zidu Hertzki je pač geslo, kar frivolno poje Epikurejec Heine, tudi žid:

Es wächst hieniden Brod genug
Für alle Menschenkinder,
Auch Rosen und Myrthen, Schönheit und Lust
Und Zuckererbsen nicht minder.
Ja, Zuckererbsen für jedermann,
Sobald die Schoten platzen!
Den Himmel überlassen wir
Den Engeln und den Spatzen.

Take težnje seveda v sedanjih razmerah praktičnih posledic imeti ne morejo ne gledé na njihovo notranjo nemogočnost. Vendar pa se s popularizovanjem takih idej širi socijalizem in nevera. In sicer to v našem slučaju tem bolj, ker ima Hertzkina družba že sedaj precej denarja na razpolago, ter pridno razširja tiskovine v vseh jezikih.

Država brez Boga! Zastonj je ves trud in vse prizadevanje ustanoviti jo. Istotako zaman išče človeški um rešitve socijalnega vprašanja brez Boga. Papež Pij IX. zavrgel je izrečno 1864. l. v silabu 3. stavek: „Naravne moči zadostujejo v doseg blaginje posameznikov in ljudstev.“ In sveti oče

Leon XIII. piše v svojem pismu laškemu škofu z dne 6. decembra 1892. l.: „Od verskega propada pa do socijalnega je silno kratka pot.“

Socijalno vprašanje bode se rešilo, toda če ne v krščanskem duhu, pa s poginom naše omike, kakor nam to živo slika Donnelly v svojem spisu „Cezarjeva soha“, kjer se potopi v potokih krvi sedanja kultura, na nje mesto pa stopi dirje barbarstvo.

Toda tolaži nas jedno. Kakor je za časa Periklejevega že davno pokopan bil demokratični duh v Atenah, za časa največjega sijaja republike v Rimu že pokopan bil republikanski duh, in kakor se je liberalizem najbolj širil za časa absolutne monarhije, tako sedaj za časa absolutne vlade liberalizma prešinja že nov duh mlado generacijo. — duh krščanski. In hoc signo vinces!

IV.

Kake so socijalne razmere v družbi, stoječi na krščanski podlagi, pa vé vsakdo, komur je znana zgodovina začetka razširjevanja krščanstva. In kdo pač ni še z ginjenim srcem bral, kako nam Wiseman v svoji „Fabjoli“ prelepo popisuje mejsebojno življenje prvih kristijanov, ki niso poznali socijalnega vprašanja, dasi živeli sredi družbe, katero je razjedal socijalni boj.

Krasen vzgled krščanske države pa nam je tudi do razpusta tovarštva Jezusovega v preteklem stoletju pod vodstvom jezuitov stoječa južno-ameriška država Paragvaj. P. Kobler S. J. popisuje nam v svoji knjigi: „Der christliche Communismus in Paraguay“, razmere v tej državi.

Če so že srednjeveški Nemci poznali izrek: „Unter dem Krummstabe ist gut wohnen“ kaj še-le prebivalci Paragvaj. Toda čujmo:

V 17. stoletju ustanovili so jezuiti v Paragvaju v južni Ameriki mej tamošnjimi Indijanci nekaj misijonskih postaj. „Belokožec“ pa ni imel brez posebnega dovoljenja pristopa v državo. Kako modro je to bilo, kažejo nam jasno današnje razmere v Afriki, kjer različni belokožci „nesebično“ širijo blagoslove evropske „kulture“ mej črnimi.

Deželo razdelili so očetje v okraje. V vsakem okraju bilo je mesto. Vasij ni bilo, ker je bilo mnogo okrajev, torej tudi mnogo mest. Najmanjše mesto imelo je nad 2000 prebivalcev. V sredini mesta bila je cerkev, potem sodnija in skladišče. Mesta bila so obdana z utrditvami. Tik mosta bilo je polje, prepuščeno posameznim rodbinam. Potem je prišlo polje, namenjeno vdovam in sirotam, potem skupno, nerazdeljivo polje, naposled pašniki. Trije dnevi v tednu bili so določeni obdelovanju skupnega polja, ostale dni porabil je vsakdo za obdelovanje svojega polja, seveda razven nedelje. Sadeži, ki jih je rodilo skupno polje, spravljali so se v skladiščih, ter porabljali, kedar se je pridelsko na zasebnih poljih premalo. Tudi otroci so imeli svoja polja, katere so obdelovali, kedar niso bili v šoli, ter se tako privajali delu.

Vsako jutro zbrali so se meščanje v cerkvi pri sv. maši, potem pa so šli na delo.

Obleka bila je priprosta, ter jo je dajala prebivalcem država. Ženske pa so si smele tudi same napravljati lepšo praznično obleko.

Prebivalci dobivali so tudi vedno dovolj mesa. Tako so n. pr. v mestu St. Miguel, ki je brojilo 7000 prebivalcev pobili vsak teden 40 volov.

Ženili in možili so se prebivalci že s sedemnajstim, osemnajstim letom. Vsaka rodbina dobila je svojo hišico.

Tudi za potrebno razvedrilo skrbeli so očetje o primernem času: razveseljevali so se prebivalci z igrami, plesom in godbo.

Za brambo dežele pa so, če je bilo treba, lahko postavili v par dneh 30.000 mož; jezuitje bili so prvi, ki so vpeljali občno vojaško dolžnost v svojo državo.

Razpust družbe Jezusove v preteklem stoletju naredil je konec tudi krščansko-socijalni državi Paragvajski.

Razmere v bohorodczanjskem okraju.

Poljskemu „Przegladu“ je pisal neki kmet sledeče pismo: „Razven teh židovskih najemnikov, katerim se naša šlahta sama v roke oddaja, ne pomneč na to, koliko njihovih bratov so židje že spravili ob vse imetje, stanujejo židje v znatnem številu v kočah po deželi in krčmah; kajpak, ker ne morejo od ubogega kmeta dobiti na navadni način, izmislili so si novo žrelo dohodkov, ki jim dajejo znaten dobiček brez dela, ki groze kmetom popolno ruino.“

Židje jako dobro vedo, kateri kmet potrebuje žita ali denarja, n. pr. za davke ali za druge potrebe, čeprav samo za vodo. K takemu kmetu pride žid, ga vpraša, kako se mu godi, kaže se kakor prijatelj hoteč pomoči kmetu iz zadrege in mu obeta, da mu bo posodil denarja ali žita ali moka, da mu zato le tele redi pri sebi. Kmet ne preračuni, in žid mu pripelje tele, navadno 6 ali sedem tednov staro. To tele mora zdaj kmet rediti pri sebi tako dolgo, da ono ne postane krava. Ko se ta oteleti, vzame žid kravo s teletom, šest tednov starim, in oboje proda, ako je junček, ako pa je telica, jo pusti pri kmetu do daljšega razvitja v kravo, kravo pa proda. Za tako izrejo teleta v kravo plača žid kmetu od 8—12 gl., katere vzame kmet od žida čisto za naprej v razni obliki, deloma v denarjih, deloma v žitu, kruhu, moki ali vodki. So kmetje, kateri so takih židovskih telet vzredili petero in so za dveletno ali še dolgotrajnejšo vzrejo dobili 50 gl., pa so tudi taki, ki dobijo samo po 8 gl., potemtakem samo 40 gl. in ta vsota je ves dobiček kmēta, kateri imajoč pet tujih telet, ni v stanu rediti krave in nima ni mleka ni masla, čeprav ima poln hlev živine, celo petero. Ta teleta mu res delajo gnoj, ali zato porabi on svoje seno in slamo, in zraven še pasejo ta teleta poleti na pašniku ali njegovi otroci ali on sam. Torej za 40 ali 50 gl., ako jih je sploh gospodar v celoti potegnil od žida, daruje: hlev in pašo, v vrednosti okoli 100 gl. za dve leti za 5 telet, broječ po 10 gl. na leto za pašo za jedno tele; in šest tednov staro tele se od začetka ne pritakne sena, treba mu je dati kar najlepšega, ali krompirja, ali vsaj toliko otrobov, in to vse bo stalo najmenj 10 gl. na leto za jedno tele, in ako v slučajih tako tele shujša, mora kmet kupiti drugo.

Poglejmo zdaj, koliko potroši žid. Kupi 5 telet, plača za jedno n. pr. 12 gl., torej za petero 60 gl. Za vzrejo njihovo v dveh letih je plačal, recimo 50 gl. Skupaj toraj izdal 110 gl. Čez dve leti ima 5 krav, dobi za jedno 40 gl., ali za petero 200 gl. Za 5 telet dobi 60 gl. če računamo jedno po 12 gl., kar skupaj zneso židu 260 gl.; če zdaj odštejemo od te vsote dohodka stroške t. j. 110 gl., tako ima žid čistega dobička od vsote 110 gl. za dve leti 150 gl., za kar ni nič delal i se brigal. V nekaterih vaseh, kakor: Sadzawa, Hlebowka, Chmielówka, Glebokie, so židje, kateri na ta način vzredijo pri kmetih po 50 ali 70 repov. Ako ima žid na reji 50 repov, ima od vsote 1100 gl. čistega dohodka 1500 gl. v dveh letih.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 22. novembra.

(Razstava umetnih vezenin.) Sredi prihodnjega meseca napravijo učiteljice tukajšnje c. kr. strokovne šole malo razstavo. V risalni sobi v II. nadstropju Virantove hiše razstavijo svoje in absolventinje izdelke. Videti bode zlasti več cerkvenih vezenin; zato opozarjamo na to razstavo posebno še duhovske kroge z dežele. Prepričali se bodo, da jim je lahko doma naročiti prav krasnih, vestno po cerkvenih določilih zgotovljenih paramentov, in to po veliko nižji ceni, kakor v tujini. Dan, kdaj se ravno odpre ta razstava, naznanimo pravočasno.

(Imenovanje.) Predsednik okrožnega sodišča v Rovinju, dr. Leon Flocchi, je imenovan predsednikom trgovskega in pomorskega sodišča in ob enem podpredsednikom deželne sodišča v Trstu.

(Kaj je vohunstvo?) Iz Gorice 21. novem. V zadnji Sočini številki očita njen urednik nekaterim gimnazijcem ovadustvo, ker baje razglašajo vsako količkaj dvomljivo besedo gg. profesorjev. Je li to ovadustvo, ako se pove drugim ljudem, kaj se vidi in sliši v šoli?! Ni li šola javna in istotako tudi, kar se v šoli govori?! Kar je pa javno, zve lahko vsak človek. In ako morda dijaki profesorjeve besede krivo tolmačijo ali sploh ne razumijo, niso li potem še celo dolžni povedati jih razumnejšim možem, da jih o dotični stvari pouče? Vsak pameten človek mora temu pritrditi. Urednik „Soče“ bi bolj modro ravnal, ko bi take stvari pustil v prihodnje v miru; sicer mu tudi kedo lahko reče: „Si tacuišes . . .“

(Dolenjsko vino.) Iz Studenca pri Krškem dne 21. nov.: Tu gre glas, da neki vinski prekupec za Savo odganja tovarnike, kateri so namenjeni v naše griče po vino, češ, da ga ni prav nič več dobiti. To dela za to, da bi ga on prav po ceni dobil in drago naprej oddajal. Resnici na ljubo in našim ljudem v pomoč naj bo s tem naznanjeno, da je v naših in škocijanskih hribih še zadosti nepredanega vina. Pri

nas ima tista polovica župnije, kateri je toča prizanesla, zdrave vinograde in vinsko letino dobro gledé kakovosti in količnosti. Z začetkom t. m. se je največ vina prodalo po 10—12 gld. staro vedro (56.6 lit.) Pretečeni teden je bilo že nekoliko ceneje. Imeli smo tu tovarnika, kateremu je okoli 40 kmetov prineslo pokušnje in nekateri ga imajo prav veliko na prodaj. Vina je toraj še dobiti.

(Iz Kobarida), 21. novembra. Pretečeno nedeljo praznovali smo zahvaljenico. Včeraj pa, to je ponedeljek po zahvalnici, bil je pri nas običajni sejem. Précej zjutraj, že na vse zgodaj razlegale so se po slovenskem trgu laške kletvine, kajti laški trgovci ne zakrijejo nikjer svojega značaja, vse prekolnejo in vendar živé od slovenskih novcev. Trgovci so došli iz vseh krajev, in kakor se sliši, delali so jako dobre dobičke, kajti ljudstva prišlo je na trg v kljub slabemu vremenu mnogo, tako, da se je vse trlo. Posebno živahno je bilo popoldne, ko se je vreme nekolikoboljšalo. Seveda, da pri tej priliki tudi ples ni smel izostati, kajti rogovililo in plesalo se je pozno v noč. — Danes pa imamo krasno vreme, in zato smo Bogu hvaležni, akoravno je nekoliko holj mraz. Kru, Matajur in drugi vrhovi so vsi s snegom pokriti. In tudi v dolini imeli smo pred desetimi dnevi nekaj snega, ki je pa že zginit. — „Slovenec“ prinesel je pred par dnevi zahvalo libušenskih župljanov č. gg. lazaristom, ki so vodili na Libušnjem misijon. Tudi Kobaridci, ki so se v velikem številu udeležili tega misijona, zahvaljujejo se srčno č. gg. lazaristom in želé, da bi jih zopet kmalu kje v bližini videli in poslušali njihove v duu srca segajoče propovedi. Bog daj, da bi nas kmalu obiskali! — Pošto na Livku pri Kobaridu dobila je prejšnja upraviteljica gospodičina M. Sedmak. — Goriški list „Sloga“, ki ima na čelu zapisane pomenljive besede: „Sloga jači, nesloga tlači“, torej složimo se, ki pa popolnoma proti temu načelu dela, zgubil je zaradi opazke o notranjskih volitvah v zadnji številki še tisto malo zapusnja, ki ga je imel. Večina njegovih dosedanjih naročnikov pri nas izreklo se je, da ga pusti. Prav je tako! Tako naj bi vsi storili in dosegli bi veliko preje zaželeno slogo. —b—

(Iz Žaljne), 19. nov. V sredo dne 15. nov. došel je k nam bodoči naš dušni pastir čast. gosp. Josip Novak, dosedanji duhovni pomočnik v Dobu. Dasi ravno nam je za trimesečne vakature vsa duhovna opravila z veliko vnemo in požrtovalnostjo oskrboval č. g. župnik Francišek Avguštin iz sosodae kopanjske župnije, za kar se mu nikdar ne moremo dovolj dostojno zahvaliti, hrepenele smo vendar, kdo bi nam zameril, po lastnem dušnem pastirju. Ta žeja se nam je spolnila. Potrudili smo se po svojih skromnih močeh prihajajočemu gospodu pripraviti dostojen sprejem. Postavili smo na pribeh krajih slavaloke, odčili jih s primernimi napisi, okrasili z vencji, zelenjem in zastavami. Šolska mladina s svojim g. učiteljem nitela je v sprevedu za šolskim banderom iz vasi k slavaloku svojemu duhovnemu očetu se poklanjat, ki so se pripeljali okolu dveh popoldne. V nedeljo zbralo se je k božji službi staro in mlado od blizu in daleč ter napolnilo cerkev do zadnjega proctora. S spodbudnimi besedami propovedovali so gosp. župnik o dolžnosti župljanov do svojega duhovnega pastirja in obratno, ter nas vnmali spolnjevati te dolžnosti, da konečno dosežemo večno srečo. S svojo skromnostjo in priljudnostjo pridobili so si na mah srca vseh, torej jim kl čemo: Mnoga leta srečni med nami!

(Vmeščenje novega župnika na Brezovcu.) Poroča se nam iz Brezovca, da je bil novi župnik preč. g. Anton Hočevar prav slovesno vsprejet. Domača vas je bila za to priliko praznično okrašena s slavaloki, mlajji, zastavami in primernimi napisi. Novi gospod župnik pripeljal se je v spremstvu preč. gosp. kanonika dr. Seb. Elbérta ter pri slavnostnem sprejemu povdarjal, da si bode vedno v nalogo štel po vsi svoji moči skrbeti za častni in večni blagor svojih župljanov. Prvo nedeljo po prihodu gospoda župnika vršila se je slovesna „instalacija“, pri kateri je slavnostni govor govoril preč. gosp. kanonik in dekan Jan. Flis. — Bog blagoslovljaj delovanje novega duhovnega pastirja v blagor njegove župnije.

(V obrambo.) Iz Vipave: Z ozirom na dopis v „Slov. Narodu“, objavljen zadnjo soboto, sprejmite blagovoljno v „Slovenca“ ts-le vrstice v pojasnilo: „Kmetijsko rokodelsko bratno društvo“ v Vipavi ustanovilo se je brez vsacega agitiranja od zgoraj, in sicer zato, kar „Narodu“ dopisnik sam

prizna, ker v zadnjem času niso bile več vsakemu odprta vrata v čitalnico. — Neresnica pa je, da sta gg. dekan in kaplan prva pristopila k društvu kot uda; res pa je, da sta pristopila še le tedaj, ko je bilo že vse vrejeno in odbor izvoljen, in pristopila sta na prošnjo udov. Nadalje je vse izmišljeno, kar dopisnik piše, da se „Narod“ odstrani iz društva in raje naroči „Laibacher Zeitung“. — Dopisnik naj se torej drugi pot bolj drži resnice, sicer se bode zopet osmešil pred svetom, ob jednem pa tudi čitalnici vipavski več škodoval, nego koristil. Resnici na ljubo pa moram povedati, da odbor čitalnice ni kriv tega „pamfla“ v „Narodu“. To je storila le osebna zamrza. S takimi dopisi kaže dopisnik svetu le svoje nelepo srce, kar je gotovo njemu samemu najmanj v čast.

(Z Reke): Dne 18. t. m. je umrl v tukajšnjem kapucinskem samostanu o. Hijacint Kiseljak v starosti 82 let. Izdihnil je za vnetjem pljuč. Rajniki je bil v pokrajini provincijal, redni spovednik milosrdnic, zlatomašnik. Za svoje zasluge v vinogradu Gospodovem je bil odlikovan z zlatim križcem. Pogreb je bil 20. t. m. dopoldne. Izguba tega vrlega očeta je bridko zadela č. oo. kapucine, to še tembolj, ker so pred desetimi meseci izgubili tudi obče priljubljenega o. Ludovika Bilca. Naj v miru počiva!

(Pojasnilo.) Resnica je, da je v nedeljo dne 12. t. m. na progi Ljubljana Kočevje gramozni vlak vozil gramoz v kilometrih 25.6 do 26.2, to pa zato, ker se, kakor v dotični notici sami trdite, železnični tir useda. Ta vožnja gramozja je bila tedaj iz ozirov varnosti osebnega prometa nujno potrebna. V toliko pojasnimo svojo notico, v kateri se je naš dopisnik spodtikal nad vožnjo gramozja v nedeljo.

(Iz Prage), 19. nov. V Libercah so obsodili k smrti na vislicah neko Fiebigenovo, ki je umorila svojo jednoletno hčerko. Njen mož je bil radi tativine zaprt in ona v veliki revščini. Koliko jih ubeži človeški pravici in so vendar morilci duše in telesa svojega bližnjega! — Lep vzgled je dal Nj. V. nadvojvoda Franc Ferdinand d'Este, Pripeljal se je 13. t. m. v Prago in se takoj vdeležil sv. maše na Mali Strani pri sv. Tomažu. — Preko Prage je potovalo zopet 40 izseljencev z Ogerskega v Ameriko. To je že v 14 dnevih 3. pot. Srečna, presrečna mora biti Ogerska! — Na nekem manjšem kolodvoru v zaprtem ozemlju se je primeril jako vesel dogodek. Ko se je začel vlak že pomikati, prisopihal je neki kmet ter se hotel brez listka naprej peljati. Sprevednik ga odriva in razjarjen kmet ga s seboj doli na tla potegne, češ, če se ne smem peljati jaz, še ti se ne bodeš. Oba se bodeta pred sodnijo pozdravila. — Ni dolgo, kar je pisal dunajski „Tagblatt“, da so napravili v Spljetu trije sinovi tamošnjega vodje Scurizze, jeden dan maturo z odliko. L. 1873. dne 31. jul. so bili tukaj za doktorje prava promovirani tudi trije bratje Wellnerji, od katerih je jeden odvetnih v Klatovih, drugi v Lincu, tretji pa v Domažlicah. — Zoper podraženje plzenjskega piva se čujejo od vseh strani odločni protesti. Najodločnejši so praški gostilničarji, ki se sklicujejo na faktum, da so oni priskrbeli plzenjskemu pivu slavo. Nerazločljivo pa je tudi, da se je pivo podražilo, ko pride vendar na vsako delnico (po 150 gld. so) celih 62 gld. dividende. Ali nimajo delničarji zadosti dobička? — Tahov se je že drugič „iluminiral“. Prvič se je nekoliko prenačil, ko je napravil bakljado sedaj že odpuščenemu Taaffeju. To pot je hotel z njo počastiti novega ministerskega predsednika kneza Windischgraetza, koji ima v okolici svoja posestva. Morda bodo Tahovčani toliko si domišljali, da je njih bakljada povzročila Taaffejev odstop. — V torek je umrl vodja češkega zavoda za blazne g. med. dr. Jos. Kratochvil in v sredo vodja višje češke realke g. Francišek Šanda. Obama bodi večni spomin! — Prav premetena ptička sta neki Jurij Soukup in Vaclav Rudolf. Hedila sta k radodarnim bogatinom in vabila z elegantnim natisnjenim vabilom k razdeljevanju podpor revne mladine. Pri tej priložnosti seveda nista pozabila prositi za kakšen dar. Jeden je bil predsednik „prvega društva za podpiranje revne mladine v Pragi“, drug pa tajnik. Dokazalo se je da enako društvo sploh ne eksistira in oba „človekoljuba“ je vzela policija v varstvo. — Osrednja šolska matica je prejela iz Amerike od izdajateljstva „Slavie“ 598 gld. in 1000 gld. iz Chikaga kot dobiček Šubertove igre „Jan Vyrava“, kjer je nastopil g. Šmába kot glavni junak. — V Jabloncu so priprli dimnikarja Predigerja, ker so našli orožniki v njegovem stanovanju 3 kg. dinamita, smodnika in

krogelj in puško. Sum leti na njega, da je v zvezi z nevarnim roparjem Keglerjem, kojega ne morejo zaslediti. — V Smetanov muzej v palači grofa Sylva Taroucke odda založnik Urbánek iztise vseh mojstrovih skladeb, kolikor so pri njem izšle in one številke „Dabiborja“, v kojih se nahajajo vesti o Smetani. Smetanovi sorodniki bodo pa darovali vse spominke na nepozabljivega mojstra po novem letu. Mnogo se časti sedaj Smetana po Češkem, popred pa še ni bila za njega tolika vnema, navdušiti so jih morali za velikega moža — ptujci! — Deset let je že preteklo od kar se je odprlo Narodno gledališče in sme se reči, da se je vspelo na vrhunce svoje slave. Edino, kar ga nekoliko ovira, so denarstvene zadeve. Stroški za prejšnje leto so znašali 21.496.13 gl., svota ogromna. Zeleti bi bilo, da bi mesto Praga in druga večja mesta podjetje podpirala. Je res sicer da daje Praga zastoj plinovo svečavo — znese na leto 4640 gl. — ali kaj je to v primeri z Mannheimom ki daje svojemu gledališču letnih 200.000 mark, Kolin n. R. 40—100.000 m. itd, Nemci imajo tukaj dve gledališči, Čehi pa samo jednega. Kako bi bilo, ako bi pridrla kaka nesreča. koliko bi se delo zavleklo preden bi se potrebna svota nabrala? Odbor bi se pa tudi lahko oziral nekoliko bolj na verski čut občinstva, niso vsi liberalci, kdor gledališče obišče. Menim, da bi nikakor i financijelnim zadevam ne škodovalo. — Kraljevo mesto ima sedaj svojega župana. Dr. Šolc je dobil pri volitvi 16. t. m. 41 glasov, 41 jih je bilo praznih. Mladočehi niso mogli prikriti svojega veselja, tako da so na glas zaklicali „radli“ Galerija je začela z groznim krikom pritrjevati. Pri drugi volitvi je dobil zopet 41 glasov, 1 županov namestnik g. arhitekt Gregor, ostali so bili prazni. Potem se je z volitvijo prenehalo in nadaljevalo v petek 17. t. m. Med tem ja g. dr. Šolc resigniral in tako je bil izvoljen Gregor z 79 glasovi, trije listki so bili prazni. G. Gregor je bil za kompromis med obema strankama, zato je bil tudi od Mladočevov tudi voljen in glasno, posebno z galerije doli pozdravljen. I prejšnjega župana so preslavljali, ker je bil pri svojem nastopu za spravo, kako se bo de sedanjemu po preteku 6 let godilo? Prvi namestnik bode dr. Podlipný, drugi pa ostane dr. Kühn. Zopet jedna zmaga Mladočevov! —

(Iz Brna), 18. novembra: Sedemnajstletni pekovski vajenec Welhartický je hotel napraviti svojim tovarišem umetalni ogenj. Vzame v usta nekoliko „gazulina“, ga pihne ven in zažgé. Ako bi mu ne bil takoj eden pričujočih pomagal, bil bi predrznež plačal svojo razposajenost s smrtjo, ker se je na njem vsa obleka vnela. — V Uher. Hradišči trčila sta na glavni progi dva vlaka. Lokalka namreč veže mesto s severno Ferdinandovo železnico. Tu ni take paznosti, kakor na večjih železnicah, in tako se je zgodilo, da je trčil tovorni vlak v osobnega, vozečega od postaje Ferdinandove železnice v mesto Strojvodja je že vsled ran umrl, trije drugi železničarji so bili ranjeni, jedna lokomotiva razbita, druga poškodovana, kakor tudi več vagonov. — Lep prizor so gledali v Banovu v cerkvi. Med govorom je namreč začel neki fant klofutati brez vsakega uzroka tri dečke. Izročili so ga, kamor gre, — sodniji. — Predsednikom deželne sodnije je imenovan Ign. Maceczek, rodом iz Šlezije, kjer je že isto službo opravljal. Star je 63 let. — Svoje dni je bil obsojen socijalni vodnik, žid dr. Ingwer, k 100 gld. kazni, ker je razžalil pri nekem shodu češko narodnost. Gosp. Izidor — to je njegovo ime — se je prizval, in nasledek je, da ne bode kazni plačal, marveč tri tedne v ječi premišljeval, kaj je storil. Prav dober „poper“! — Na praznik Vseh Svetnikov so grabili trije protestantje iz Chluma pri Letovicah domá listje. Drugi dan so vsi trije pogoreli. Slučaj ali kaj? — Pri učiteljski konferenciji v Vyškovu je govoril neki protestantovski učitelj o papežu tako „spodbudno“, da njegovega govora se nobeden list prinesiti ne upa. Da je protestant kaj takega govoril, ni nič čudnega; a da so mu posebno mlajši katoliški učitelji burno pritrjevali, je žalostno! Take odgojitelje ima katoliška mladina! — 15. t. m. je bil tukaj konjski semenj. Vsled primanjkanja krme so bili slabejši konji po 4 gld. na prodaj. Kako bode spomladi? — Trinajstletni učenec Synek je ukradel svojemu striju 650 gld. ter zbežal. Vendar se poučujejo otroci v šolah o hvaležnosti, berejo članke o plemenitosti in jednake stvari. Kaj je uzrok takega vedenja? Deček bode dalje prišel, če pojde po isti poti naprej.

(Iz Škofje Loke) dne 21. nov.: Danes zjutraj ob 2. uri je umrl v Loškem nunskem samostanu

M. Emerika Dolenc roj. v Trstu. Bila je izvrstna učiteljica za ročna dela in risanje v notranji šoli. N. v m. p.!

(Prekanjenost.) Z Reke. Na tukajšnji pomorski akademiji je nekaj oseb zbolelo za vročinsko boleznijo (tifusom). Naši listi hočejo na vsaki način svet prepričati, da je tega kriva reška voda. Zato pa tako pišejo, da bi meščanstvo vneli za novi vodovod, kateri bode mnogo stal, ter tako pospešil njegovo dovršenje.

(Vmrl mej pridigo.) V Vimbledonu na Angleškem je mej pridigo umrl sloveči 67 letni jezuit o. Moris. Bil je sodelavec „Monti“ov, tajnik kardinala Visemana. Pred 47 leti je prestopil iz protestantizma v katoliško vero. Spisoval je življenjepis kard. Visemana, kateri je sedaj vsled njegove smrti ostal nedovršen.

(„Matica Hrvatska“) naznanja svojim članom, da naj se za tekoče leto vpošlje udnina do konca meseca novembra po njenih poverjenikih. Za navadno letnino 3 gld. prejmo društveniki osem knjig. Poleg teh pa izda „Matica“ še štiri druge knjige v svoji zalogi, članom po znižani ceni, in sicer: „Povjest grčke književnosti“ za 1 gld.; Mickiewicz: „Gospodar Tadija“ 1 gld.; „Hrvatska pjesmarica“ 60 kr. in „Hrvatske narodne pjesme“. I. Junaške pesmi, 1 gld. 50 kr. „Matica“ opozarja osobito na to knjigo, da bi se mnogobrojno naročevala, in da bi se moglo pravočasno določiti število izvodov. Novi naročniki bi je pozneje morda ne mogli več dobiti. Knjige se tudi dobé krasno vezane, ako se priloži dotična svota. — Ljubljansko poverjeništvo zastopa kurat Anton Žlogar, radi prikladnosti pa sprejemata oglasila tudi: Anton Zagorjanova knjigo-tržnica v „Matični“ hiši in Ivan Bonač-eva knjigoveznica. Na naročila po preteku tega meseca se ne bo več oziralo, ker se mora dotlej članovina poslati v Zagreb.

(Nekaj statistike.) Prevalstvo celega sveta znaša okoli 1450 milijonov duš, katere vlada 188 vladarjev. Izmed teh je 12 cesarjev, 55 kraljev, 47 knezov, 17 sultanov, 6 nadvojvod, 6 vojvod in 28 predsednikov. — V Evropi imamo po najnovejših podatkih 170,818.361 moških in 174,914.119 žensk; žensk je torej za 4,095.558 več nego moških. Najbolj razširjeni jezik na svetu je kitajski, katerega govori 400 milijonov ljudi.

(Influenca.) S Pivke se poroča, da je v Postojni in Prestraneku zbolelo 35 oseb za influenco. Bolezen navadno traja 3—5 dni, nje nasledke pa bolnik čuti do treh tednov.

(Ostrupljenje.) Dne 13. t. m. je umrl kočar Franc Zagorjan iz Križa na Rebri in 16. t. m. je umrla njegova žena Marija. Sodnijska preiskava je dognala, da sta umrla vsled ostrupljenja z mišnico. Zaprlji so sumljivega Antona Korošica.

(Učiteljske službe so razpisane) v Semiču 2. in 3. učiteljsko mesto, v Starem trgu pri Ložu 2. in 3. učiteljsko mesto, v Spodnjem Logatcu 4. učiteljsko mesto, v Hotedržici 2. učiteljsko mesto, na Rakeku 2. učiteljsko mesto in Predvorom 2. učiteljsko mesto.

(Vsekako čudno.) Schrotter, profesor na dunajskem vseučilišču, je pokazal svojim slušateljem popolno zdravega mladeniča, kateri ima srce na desni strani.

50.000 goldinarjev je glavni dobitek velike inomoške 50krajcarske loterije. Častite čitatelja opozarjamo, da je žrebanje nepreklicno 6. dec. 1893.

Telegrami.

Dunaj, 22. novembra. Ministra Plener in Wurmbrand sta prišla v levičarski klub. Plener je pojasnil, kako so se stvari razvijale, in da je za levico boljše, da se je sklenila koalicija, nego bi bil ostal prejšnji položaj ali se razmere premenile brez nje. Wurmbrand je naglašal, da so se približali zmerni elementi, da bodo pospeševali blagostanje in utrjevali državno misel. Priporočal je pospeševati sporazumljenje mej koaliranimi strankam. Heisberg je potem izrekel zadovoljnost s pojasnili ministrov in da levica jima zaupa.

Dunaj, 20. novembra. Jaworski je izjavil, da so Poljaki od 1891. leta zastopali stališče, da brez leveice večina ni mogoča. Taaffe ni našel sredstev, da osunje novo

večino in se je proti njemu osnovala koalicija, ko je predložil volilno reformo. Poljakom je bilo vodilo, da mora njih klub biti jednako zastopan z drugimi v ministerstvu. Trajnost koalicije odvisna je od programa, ki se predloži jutri. Jaworski je odložil načelnštvo kluba, Madeyski podpredsedstvo zbornice.

Pariz, 21. novembra. Obe zbornici vsprejeli sta z odobravanjem vladno izjavo. Ta se izreka zoper premembo ustave, zoper ločitev cerkve od države in premembo volilnega reda. V notranjem bode vlada pred vsem skrbela za ohranjenje miru in varovala bode pravice Francije in kolonijalno posest. Izjava kaže na vspehe republike, ki je Francijo postavila mej prve narode in jej pridobila simpatije sveta. V njej se pozivlja parlament, da se takoj izreče, ali zaupa vladi.

Rim, 21. novembra. Vlada je poklicala iz Neapolja brzogjavne uradnike, ker rimski štrajkajo. Štrajkujoči so sklenili, da takoj prenehajo štrajk, če se odloži vpeljava novega pravilnika in se obljubi, da se štrajkovci ne bodo kaznovali.

Popolnoma svilene tiskane foularde

od 85 kr. do gld. 3.65 meter — (kacih 400 različnih baž) — potem črno, belo in barvasto svileno blago od 45 kr. do gld. 11.65, gladko, progasto, prižasto, vzorčasto, damasti itd. (kacih 240 različnih baž in 2000 različnih barv, načrtov itd.) poštnine in carine prosto. Vzorci pošljejo se z obratno pošto. Pisma veljajo 10 kr., dopisnice 5 kr. v Švice.

Tovarna za svileno blago G. Henneberg

(13 2) (e. in kr. dvorni založnik v Curihu (Zürich). (16-15)

Umrli so:

21. novembra. Ana Mazi, gostija, 20 let, Gradišče št. 4, jetika.

Tuji.

20. novembra.

Pri Stonu: Baron Schmidtburg, e. in kr. podpolkovnik, iz Trsta. — Baron Zuno pl. Cueogna s Koroškega. — Fattl, Schick, Eisler, Rubin, Zirner, Erenstein in Kavan, trgovci, z Dunaja. — Hunké, trgovec, iz Gradea. — Fürth, trgovec, iz Budimpešte. — Sečansky, trgovec, in Novak, potovalec, iz Vel. Kaniže. — Krauss iz Linea. — Ana Lenko iz Celja.

Pri Matiču: dr. Santer, ces. svetnik, iz Celovca; Rih. pl. Schmidt, e in kr. stotnik, iz Trsta. — Meisel, Abeles, Fried, Gellis z Dunaja. — Slivar, trgovec, iz Sele. — Krause iz Berolina. — Spitz iz Pečuha. — Körmelj iz Železnikov. — Vilhar iz Prezida. — Helena Čadež iz Poljan. — Gruden iz Idrije.

Pri bavarskem dvoru: Kreč, krojač, in Minka Maier, življa, iz Ljubljane. — Höglér iz Kočevja. — Barozzi, vino-tržec, iz Južne Tirolske. — Dovžan iz Tržica. — Lud. Seidl, vojaški zdravnik, iz Gradea. — Petrovčič, trg., iz Trebnjega.

Pri Južnem kolodvoru: Franc Pachor; Hugon Pachor, potovalec, iz Trsta. — L. Skumaviz iz Gorij.

Pri avstrijskem caru: Ivan Theuerschuh, posestnik, s hčerjo, in Franc Cerar iz Blagovice. — Ivan Russer od Sv. Križa.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		zrakomera v mm	toplomera po Celziju		
7. u. zjut.	731.6	4.8	sl. zap.	oblačno	
21 2. u. pop.	735.5	7.4	sl. vzh.	"	0.00
9. u. zveč.	739.8	5.9	brezv.	"	

Srednja temperatura 6.0°, za 3.0° nad normalom.

Tržne cene v Ljubljani

dne 22. novembra.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, m. st.	7	60	Speh povejan, kgr.	—	68
Rež.	6	—	Surovo maslo, "	—	82
Ječmen, "	6	—	Jajce, jedno, "	—	38
Oves, "	6	50	Mleko, liter, "	—	10
Ajda, "	8	—	Govoje meso, kgr.	—	64
Proso, "	5	—	Telečje, "	—	58
Koruzna, "	5	50	Svinjsko, "	—	56
Krompir, "	2	14	Koštrunovo, "	—	36
Leča, hktl.	12	—	Pisanece, "	—	35
Grah, "	12	—	Golob, "	—	15
Fižol, "	9	—	Seno, 100 kgr.	3	57
Maslo, kgr.	1	—	Slama, "	2	87
Mast, "	—	68	Drva trda, 4 kub. mtr.	7	—
Speh svež.	—	58	" mehka, "	5	—

Kot primerno darilce ob vsaki priliki priporočamo osobito preč. gg. katehetom:

Spominske podobice petdesetletnice škofovanja sv. Očeta LEONA XIII. Dobivajo se v Katoliški Tiskarni in Bukvarni 100 komadov gld. 1.50.

Klub slovenskih biciklistov „Ljubljana“ sklenil je za leto 1894 za časa deželne razstave zgraditi in otvoriti svoje lastno dirkališče.

V dosegu tega namena obrača se tem potom na vse nekdanje športne kolege in prijatelje biciklističnega športa, da mu z zadovoljnimi doneski omogočijo nabrati potrebno svoto.

Biciklistični šport, kateri se je že po vseh kulturnih državah povzdignil na najvišjo stopinjo in kateri je še le v najnovejšem času zadobil v Hrvatih in Slovencih začetnike, ki z vsem naprom delujejo na to, da si bode tudi na slovanskem jugu pridobil ono veljavo, katero mu dajo drugi narodi in države, nima samo veljavo kot šport sam, ampak je tudi velike važnosti za občevarje mej južnimi brati. Obiski Slovencev pri Hrvatih rodila so hrvatsko-slovensko zvezo in v razširjenje in povzdigo te zveze služilo bode v prvi vrsti nameravano dirkališče našega kluba.

Preliminarni stroški za to podjetje proračunjeni so na 3000 gld.

Ker je izvršitev tega podjetja, ki bode za časa naše deželne razstave pri otvoritvi in poznejših prireditvah dirk, akademij i. t. d. privabilo tudi mnogo gostov v belo Ljubljano in ima na mejnaredno občevarje veliko važnosti, upa klub, da mu bodejo prijatelji športa in zanimajoči se faktorji zagotovili izvršitev tega sklepa s tem, da mu naklonijo izdatnih podpor.

V nadi, da se bode vedelo ceniti zgradba biciklističnega dirkališča, obrača se podpisani odbor do slavnega občinstva, naj mu izvoli pošiljati eventuelne prispevke na odbor.

Odbor kluba slovenskih biciklistov „Ljubljana“

Lekarna Trnkóczy-ja

zraven rotovža v Ljubljani

prodaja in vsak dan s prvo pošto razpošilja

Marijacelejske kapljice za želodec

zdravno preverjeno in znano zdravilo s čvrstnim in krepljivim vplivom pri motenem prebavljenju, pri krču v želodcu in zabasanju.

1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gld., 5 tucatov samo 8 gld. 202 29

Teodor Slabanja, srebrar v Gorici (Görz), ulica Morelli št. 17,

se priporoča predač, duhovščini za napravo cerkvenih posod in orodij iz čistega srebra, alpaka in medenine po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. Stare reči popravim ter jih v ognju posrebrim in pozlatim. — Da si morejo tudi manj premožne cerkve omisliti razne cerkvene stvari, se bodo po želji prečistili p. n. gospodov naročnikov prav ugodni plačilni pogoji stavi.

Ilustrovani cenik franko.

Pošilja vsako blago dobro spravljeno in poštne prosto. 3 36-32

Št. 20.690

Ustanove.

537 3-3

Za tekoče leto podeliti ima mestni magistrat ljubljanski sledeče ustanove:

1. Jan. Bernardini-jevo v znesku gld. 80-35
2. Jurij Thalmeiner-jevo v znesku gld. 86-26
3. Jos. Jak. Schilling-ovo v znesku gld. 86-10
4. Jan. Iost. Weber jevo v znesku gld. 90-92 do katerih imajo pravico hčere ljubljanskih meščanov, ki so uboge, poštenega vedenja in so se letos omožile.
5. Jan. Nik. Kraškovič-ovo v znesku gld. 79-80 do katere imajo pravico ubogo v Šentpeterski fari rojeno dekle, ki se je letos omožilo.
6. Jak. Ant. Fanco-jevo v znesku gld. 67-20 do katere ima pravico uboga, poštena nevesta meščanskega ali nižjega stanu.
7. Jos. Feliks Sin ovo v znesku gld. 48-30. do katere imate pravico dve najbolj rečni deklici iz Ljubljane.
8. Il. Ant. Raab-ovo v znesku gld. 205.—

Do ene polovice te ustanove ima pravico ubožna in poštena

Prošnje za te ustanove vložiti je s potrebnimi prilogami vred pri podpisnem magistratu

do 30. novembra letos.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 25. vinotoka 1893.

Tovarniško zalogo šivalnih strojev in pristrojov za vozarenje ima

IVAN JAK

v Ljubljani, Dunajska cesta 13.

Centki zastoj in franko.

Služba organista in cerkvenika

kateri bi bil za silo tudi učitelj, je izpraznjena. Takojšnji nastop je želeli.

Ponudbe župnijskemu uradu v Vodicah.

575 4-2

Vizitnice

priporoča

Katol. Tiskarna.

P. n.

Usojam si uljudno naznanjati, da sem z denašnjim dném otvoril

Pred škofijo š. ev. 22 poleg mestne hiše

prodajalnico za pozamentirsko, drobno, tkano blago in za perilo.

Na podstavi dolgoletne prakse v tukajšnji trgovini, kakor tudi zveze s prvimi tovarniškimi tvrdkami mi je mogoče, da morem p. n. občinstvu z najnovejšim in najboljšim blagom po nizkih cenah postreči.

Za mnogobrojna naročila se z visokim spoštovanjem priporoča

Alojzij Persché.

574 4-3

Povesti

ANDREJ KALAN

je izšel ter se dobiva komad po 20 kr., po pošti 23 kr. v „Katoliški Bukvarni“ in „Katol. Tiskarni“ v Ljubljani.

Dobé se še II., III. in IV. zvezek.

Predzadnji teden!

Inomostske srečke à 50 kr.

Predzadnji teden!

Glavni dobitek 50.000 goldinarjev. (58 19-8) Srečke à 50 kr. priporoča J. C. MAYER.

Dunajska borza.

Dné 22. novembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	97 gld. 25 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	96 „ 95 „
Zlata renta 4%, davka prosta	117 „ 90 „
4% avstrijska kronina renta, 230 kron	96 „ 16 „
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	996 „ — „
Kreditne akcije, 160 gld.	340 „ 25 „
London, 10 funtov strl.	125 „ 20 „
Napoleonador (20 fr.)	9 „ 94 „
Cesarski cekini	5 „ 97 „
Nemških mark 100	61 „ 55 „

Dné 21. novembra.

Ogerska zlata renta 4%	116 gld. 10 kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	93 „ 80 „
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	144 „ — „
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	160 „ 50 „
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	198 „ 50 „
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98 „ 40 „
4% kranjsko deželno posojilo	98 „ — „
Kreditne srečke, 100 gld.	196 „ 50 „
St. Genois srečke, 40 gld.	68 „ 50 „

4% srečke dunajske parobrodne družbe	137 gld. 50 kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	18 „ 20 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	22 „ 50 „
Salmove srečke, 40 gld.	70 „ — „
Windischgraezove srečke, 20 gld.	59 „ — „
Ljubljanske srečke	24 „ 25 „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	152 „ 75 „
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2888	— „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	105 „ 25 „
Papirnih rubeljev 100	132 „ 25 „

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti.

naloženih glavnih.